

نویسنده: م.ک. بهادر اکمار «M.K.Bhadrakumar» .
منبع و تاریخ نشر: اندیا پانچیلا «2026-05-05»
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» .

آیا چین می‌تواند مانع از ترفند ترامپ در هرمز شود

Can China curb Trump's gambit in Hormuz?

قایق‌های گشت‌زنی پرسرعت ایران در جنگ دریایی «نامتقارن» در تنگه هرمز، خلیج فارس (عکس آرشیوی)

هشدار تکان‌دهنده چین به دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، مبنی بر اینکه مسیر او به پکن از تنگه هرمز می‌گذرد، اقدامی جسورانه بوده است که سفر برنامه‌ریزی‌شده او به چین در ۱۴ و ۱۵ مه را مستقیماً به اوضاع پیرامون ایران مرتبط می‌کند.

این واکنش سریع چین در قالب یک کنفرانس مطبوعاتی ویژه به مناسبت آغاز ریاست چین بر شورای امنیت در اول مه در سا زمان ملل توسط نماینده ویژه اش، **سفیر فو کونگ**، بیش از حد تصادفی بود، درست پس از آنکه **ولادیمیر پوتین**، رئیس جمهور روسیه، در ۲۸ آوریل با ترامپ تماس تلفنی گرفت و به او هشدار داد که «اگر ایالات متحده و اسرائیل اقدام نظامی را از سر بگیرند، این امر ناگزیر منجر به عواقب بسیار نامطلوبی نه تنها برای ایران و همسایگانش، بلکه برای کل جامعه بین‌المللی خواهد شد... عملیات زمینی در خاک ایران به ویژه غیر قابل قبول و خطرناک خواهد بود.»

سفیر فو (FU)، با قرائت بیانیه ای کتبی، به صراحت اظهار داشت که محاصره آمریکا علیه ایران باید برداشته شود و ریشه اصلی بحران در حملات «ناعادلانه» ایالات متحده و متحدانش به ایران نهفته است.

سفیر فو هشدار داد که اگر تنگه هرمز هنگام فرود هواپیمای ایر فورس وان در پکن همچنان در بحران باشد، این موضوع در صدر دستور کار قرار خواهد گرفت، با وجود این واقعیت که روابط چین و ایالات متحده بسیار فراتر از بحران فعلی است، زیرا ادامه بسته بودن حیاتی‌ترین گلوگاه جهان به یک اولویت اجتناب‌ناپذیر تبدیل شده است.

چین به عنوان بزرگترین واردکننده نفت جهان با عبور ۴۰ درصد از نفت خام خود از تنگه، احیای ناوبری را یک موضوع فوری و مورد توجه منافع ملی و جهانی می‌داند. از دیدگاه فو، مسئولیت بازگشایی تنگه بر عهده هر دو طرف است. او خواستار کاهش تنش همزمان شد - ایران باید محدودیت‌های خود را لغو کند و ایالات متحده باید محاصره تلافی‌جویانه خود را لغو کند.

سفیر نگرانی ویژه‌ای را در مورد لفاظی‌های فعلی واشنگتن مبنی بر موقتی بودن آتش‌بس ابراز کرد و از جامعه بین‌المللی خواست تا مخالفت خود را با از سرگیری عملیات‌های نظامی اعلام کنند.

انتخاب کلمات فو که بحران هرمز را به سفر ترامپ به چین مرتبط می‌کند، قابل توجه است: «مطمئنم اگر تا زمانی که رئیس جمهور به چین می‌رود، تنگه هرمز هنوز بسته باشد، این موضوع در صدر دستور کار مذاکرات دوجانبه قرار خواهد گرفت. و البته روابط دوجانبه بین چین و ایالات متحده فراتر از تنگه هرمز است. و فکر می‌کنم به نفع هر دو کشور، دو ملت و باید بگویم تمام مردم جهان است که چین و ایالات متحده روابط پایدار، سالم و پایدار خود را حفظ کنند.»

جالب است که سفیر از فرصت استفاده کرد و هرگونه همکاری نظامی بین چین و ایران در طول جنگ را قاطعانه رد کرد. «اما ما نسبت به آنچه مردم ایران تحمل می‌کنند بسیار دلسوز هستیم. یک جنگ نامشروع به مردم تحمیل شده است...»

اشتباه نکنید که چین و روسیه از ظهور یک روایت جا یگزین در صحنه بین‌المللی خبر داده‌اند - روایتی که ایالات متحده را به عنوان نیروی بی‌ثبات کننده در خلیج فارس به تصویر می‌کشد. در بین این دو ابرقدرت، چین موضع بسیار قوی‌تری اتخاذ کرده و حل و فصل محاصره هرمز را با گفتمان‌های استراتژیک چین و آمریکا مرتبط دانسته است.

نکته قابل توجه این است که سه روز پس از سخنرانی فو در نیویورک، پکن با دستور به پالایشگاه‌های چینی در سراسر کشور برای سرپیچی از تحریم‌های دولت ترامپ علیه نفت ایران، گامی قاطع علیه ایالات متحده برداشت. عمل بهتر از حرف است. این اولین باری است که یک کشور مستقیماً به چشم دولت ترامپ نگاه می‌کند و سطح جدیدی از سرپیچی را نشان می‌دهد که ممکن است مقدمه‌ای بر شکل‌گیری اتفاقات آینده باشد. (به وبلاگ من با عنوان «پکن با تحریم‌های ایالات متحده علیه پالایشگاه‌ها مقابله می‌کند»، ایندین پانچ‌لاین، ۴ مه ۲۰۲۶ مراجعه کنید)

با این اوصاف، با بررسی دقیق‌تر، در محاسبات پکن این نکته اهمیت پیدا می‌کند که چین نیز رابطه‌ای عمیق و مهم با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس دارد که بسیار پویاتر از آنچه ایران ارائه می‌دهد، است. فو با احتیاط به اوج رسید و از قضاوت در مورد درگیری ایران با کشورهای نفتی خلیج فارس خودداری کرد.

از سوی دیگر، این به خودی خود چیز بزرگی است که به یک سیاستمدار خودبزرگ بین مانند ترامپ هشدار داده شود که پکن علناً به او اطلاع دهد که دعوت از او برای یک سفر رسمی با شروطی همراه است. طبق گزارش‌ها، رئیس جمهوری چین پینگ در حال حاضر دعوت خود از ترامپ را با دعوت دیگری به همین ترتیب از پوتین در ماه مه متعادل می‌کند.

هیچ وقت نمی‌توان در مورد انگیزه چینی‌ها برای اعلام عمومی ورود ترامپ به پکن در 10 روز آینده مطمئن بود. فو در واقع، در اعماق بیانیه طولانی سفیر فو، یک اظهار نظر مرموز در پیرامون با این مضمون وجود داشت: «اگر این سفر (توسط ترامپ) انجام شود». آیا ممکن است پکن ترجیح می‌داد که سفر رسمی ترامپ به تاریخ آینده‌ای در شرایط آرام‌تر موکول شود؟

واقعیت امر این است که ترامپ سه گزینه دارد - بازگشت به جنگ، اما این نه تنها در داخل کشور به شدت نامحبوب است و نیاز به تعریف مجدد ضرورت و همچنین چشم‌انداز قطعی موفقیت دارد؛ دوم، حرکت به سمت مذاکره، اما تهران به دنبال تغییر اساسی در چارچوب مذاکره است که اساساً مستلزم عقب‌نشینی ترامپ از سیاست فشار حداکثری خود است.

در واقع، گزینه سومی نیز وجود دارد که ادامه «جنگ محاصره» فعلی است. این گزینه کم‌هزینه‌تر است، اما به تدریج به یک تله استراتژیک تبدیل می‌شود که عامل تعیین‌کننده آن انعطاف‌پذیری است. اینجاست که تغییر در فشار جهانی می‌تواند یک عامل حیاتی باشد. ایالات متحده امروز به عنوان عضو دائم شورای امنیت منزوی شده است.

ترامپ نسبت به انتقاد بسیار حساس است. او بار بار علنی نادر پیشنهاد می‌انجگیری پوتین، به او توصیه کرد که روی جنگ اوکراین تمرکز کند. از سوی دیگر، فو در مورد یک کشور پاک نوشته است و با توجه به واقعیت‌های ژئواستراتژیک تلخ، این آخرین فرصت برای غول ترامپ- نتانیا هو برای "تلاش" دوباره برای نابودی و تجزیه ایران است.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی روز دوشنبه اعلام کرد: "هیچ کشتی تجاری یا نفتکشی در چند ساعت گذشته از تنگه هرمز عبور نکرده است. ادعاهای مقامات آمریکایی بی‌اساس و کاملاً دروغ است." از نظر تهران، تصمیم ترامپ برای راه‌اندازی به اصطلاح پروژۀ آزادی در تنگه هرمز - که ظاهراً برای "کمک به کشتی‌های بی‌طرف" و تضمین عبور ایمن آنها است - نه تنها یک عملیات امنیتی، بلکه یک حرکت سیاسی - نظامی چندلایه، تلاشی برای تعریف مجدد قوانین بازی در تنگه هرمز و به دست گرفتن ابتکار عمل در یکی از حساس‌ترین نقاط ژئوپلیتیکی جهان است. در بیانیه سپاه پاسداران تأکید شده است که هرگونه حضور نظامی ایالات متحده در تنگه هرمز با نیروی نظامی پاسخ داده خواهد شد، زیرا این یک تلاش آشکار برای تغییر وضع موجود، ادامه جنگ ۴۰ روزه و نقض مؤثر آتش‌بس است.

شکی نیست که سپاه پاسداران از توانایی بازدارندگی خود برای جلوگیری از تثبیت حضور نظامی ایالات متحده در نزدیکی مرزهای دریایی ایران استفاده خواهد کرد - و همچنین پیامی به بازارها و فعالان اقتصادی ارسال خواهد کرد که عبور ایمن از تنگه منوط به رعایت قوانین اعلام شده ایران خواهد بود.

این دیالکتیک، سطح ریسک را برای همه طرفین افزایش می‌دهد. نشانه‌های حرکت خطرناک به سمت «مرحله جنبشی» در تنگه هرمز در حال حاضر ظاهر شده است.

----- **با تقدیم احترامات** «2026-05-24»

.....